09/03/2020

Ύψωμα 731: Εκεί που γράφτηκε μια χρυσή σελίδα στην Ελληνική ιστορία

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Μια από τις μεγαλύτερες μάχες του Β' παγκοσμίου πολέμου έγινε στο «Ύψωμα 731» κοντά στην Κλεισούρα, τον Μάρτιο του 1941. Τη μάχη παρακολούθησε ο ίδιος ο Μουσολίνι από τα απέναντι βουνά, παίζοντας το τελευταίο του χαρτί απέναντι στην Ελλάδα που μέχρι εκείνη τη στιγμή κατέγραφε μόνο νίκες.

Το Ύψωμα 731, το οποίο υπερασπίστηκε το 5ο Σύνταγμα της 1ης Μεραρχίας, ήταν στρατηγικής σημασίας καθώς αποτελούσε το κλειδί για τη διάβαση προς την ενδοχώρα. Δέχθηκε, μέσα σε τρεις μέρες, 18 επιθέσεις από πυροβολικό, αεροπορία, άρματα μάχης και επίλεκτες ιταλικές μονάδες πεζικού.

Σχετικές αναφορές υποστηρίζουν ότι σε κανένα άλλο μέρος του κόσμου κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο δεν ρίφθησαν τόσα πυρομαχικά όσα στο «Ύψωμα 731» (μόνο την πρώτη μέρα της επίθεσης και για δυόμισι ώρες ρίχτηκαν περίπου 100.000

βλήματα στο μικρό ύψωμα. 11 βλήματα κάθε δευτερόλεπτο. Ασύλληπτο νούμερο!). Το «Ύψωμα 731» (ο αριθμός 731 σημαίνει το υψόμετρο), δεν είναι πια 731 μέτρα. Είναι 726! Χαμήλωσε 5 μέτρα από τους βομβαρδισμούς εκείνων των ημερών. Μέσα σε αυτό το εφιαλτικό σκηνικό, πολέμησαν άνθρωποι μέχρις εσχάτων.
«Επί των κατεχομένων θέσεων θα αμυνθώμεν μέχρις εσχάτων. Ουδείς θα κινηθεί προς τα οπίσω. Ο εχθρός θα διέλθει εκ της τοποθεσίας μας, μόνον όταν αποθάνωμεν άπαντες επί των θέσεών μας». (Διαταγή του Ταγματάρχη Δημητρίου Κασλά, διοικητή του 2ου Τάγματος του 5ου Συντάγματος, που υπερασπίστηκε το "731").

«Όταν εφορμήσαμε την πρώτη φορά κατά του 731, πίστευα ότι δεν θα συναντούσαμε ούτε έναν Έλληνα ζωντανό πάνω στο ύψωμα. Τόσο σφοδροί ήταν οι βομβαρδισμοί που προηγήθηκαν. Όμως εκείνοι ήταν εκεί και μας περίμεναν. Συνέχισα να πιστεύω το ίδιο και στις επόμενες επιθέσεις μας, που πάντα εκδηλώνονταν ύστερα από καταιγιστικά πυρά του πυροβολικού και της αεροπορίας μας. Όμως πάντα μας περίμεναν και μας απέκρουαν. Οι Έλληνες μας περίμεναν όρθιοι μπροστά στα κατεστραμμένα χαρακώματα με τις λόγχες περασμένες στα όπλα τους. Συχνά γελούσαν δυνατά και φώναζαν. Είχαν υπερβεί τον άνθρωπο. Δεν ήταν άνθρωποι πλέον το πιστεύω αυτό, ήταν θηρία». (Αφήγηση Ιταλού έφεδρου ανθυπολοχαγού που συμμετείχε στη μάχη)

«Εκείνοι που στέκονταν τώρα γαντζωμένοι εκεί απάνω μέσα στη νύχτα, δεν έμοιαζαν με πλάσματα ανθρώπινα. Είτανε κάτι σκέλεθρα ντυμένα με κουρέλια, επίδεσμους, φαντάσματα μαυριδερά και αγριεμένα, όλο χώμα και ιδρώτα που παγώνει, μάτι γυαλιστερό από την πείνα, την αγωνία, την πάλη με το Χάρο… Είταν η έβδομη επίθεσή τους για το 731. Το ύψωμα έμπαινε πια, ζωσμένο με φλόγες στο θρύλο» Άγγελος Τερζάκης

Ο Νικηφόρος Βρεττάκος, μας άφησε μια συγκλονιστική εικόνα:

«Είναι περασμένο το μεσημέρι. Το πυροβολικό έχει αραιώσει κάπως τις βολές του, επιτέλους. Μόνο απάνω στο 731 εξακολουθεί να τσακίζει τα δέντρα. Τα πολυβόλα δίνουν και παίρνουν. Τώρα έχουμε περισσότερες ελπίδες. Κάτω στο δρόμο βλέπομε να κατεβαίνουν τα πρώτα φορεία. Τρέχομε. Μα σε λίγο, μια φωνή γνώριμη περνάει στ' αυτιά μας.
– Ο Λούης!…
Τρέχουμε κατά πάνω του. Έχει ρίξει ανάρριχτα τη χλαίνη του. Μ' αγκαλιάζει, με το ένα του χέρι και με φιλάει.
– Αμήν! μου λέει. Γλιτώσαμε. Τώρα πηγαίνω στα Γιάννενα να μου κόψουν τ' αριστερό χέρι. Κοίταξε, κρέμεται. Έχει φύγει από τον ώμο…
Κι αμέσως το δυνατό γέλιο του πλατάγισε στον αέρα σα να μην είχε συμβεί τίποτα.

– Χα! χα! χα!
Το πρόσωπό του είχε σταφιδώσει από το κρύο. Είναι γιομάτο χώματα και καπνό. Τα ρούχα του από πάνω ως κάτω είναι γεμάτα αίματα. Όπου να ’ναι θα συναντήσουνε τ’ αυτοκίνητα που θα ’ρχονται να τους πάρουν. Εμείς παρακολουθούμε το Λούη από κοντά. Η φωνή μας έχει κοπεί. Καθένας σκέφτεται πώς θα μπορούσε να τον βοηθήσει.
– Άμα θα πάτε στο 731 δε θα προφτάνετε να μετράτε σκοτωμένους.»

Ο Μπενίτο Μουσολίνι στις 12 Μαρτίου βλέποντας ότι η ιταλική επίθεση οδηγούνταν σε παταγώδη αποτυχία διέταξε τη συνέχιση των επιχειρήσεων με όλες τις διαθέσιμες δυνάμεις.

Την επόμενη ημέρα εκδηλώθηκε ισχυρότατη επίθεση αφού προηγήθηκε καταιγισμός βολών πυροβολικού και αεροπορικών βομβαρδισμών με πενιχρά όμως αποτελέσματα. Στις 25 Μαρτίου δόθηκε η τελευταία ανεπιτυχής προσπάθεια μετά την οποία η ιταλική ηγεσία διέταξε την παύση των επιχειρήσεων.